

Vlaamse
overheid

Vlaanderen en het Europees Semester 2018

Toelichting bij het ontwerp Vlaams Hervormingsprogramma 2018

**Vlaams Parlement
20 maart 2018**

0.Inleiding: Europees Semester 2018

- Doel = lidstaten stemmen economisch en begrotingsbeleid af op EU-verplichtingen
- 22 november 2017 : start Europees Semester (JGA, aanbevelingen Eurozone,...)
- December 2017– april 2018 : overleg tussen diensten COM en België : bilaterale ontmoetingen, Fact Finding Mission,...→ **sterke betrokkenheid Vlaanderen in proces**
- 7 maart 2018 : Landverslag België
- 22-23 maart 2018 : Europese Raad
- 15 april -30 april 2018: Indienen NHP's en stabiliteitsprogramma's
- 23 mei 2018: COM brengt ontwerp landenspecifieke aanbevelingen (LSA's) uit
- 22-23 juni 2018 Europese Raad keurt de nieuwe LSA's goed
- Juli 2018 : ECOFIN neemt de nieuwe LSA's formeel aan

0. Inleiding: Landverslag België (07/03/2018)

▪ Opbouw:

Samenvatting

1. Economische situatie en vooruitzichten
2. Voortgang inzake de landenspecifieke aanbevelingen
3. Hervormingsprioriteiten
  - 3.1. Overheidsfinanciën en belastingen
  - 3.2. Financiële sector
  - 3.3. Arbeidsmarkt, onderwijs en sociaal beleid
  - 3.4. Concurrentievermogen en investeringen
  - 3.5. Sectoraal beleid

▪ Inschatting

Positief

- ✓ Intensieve dialoog met diensten COM
- ✓ Voor een groot deel werd rekening gehouden met Vlaamse amendementen op ontwerp Landverslag
- ✓ Verschillende verwijzingen naar Vlaamse maatregelen in Landverslag

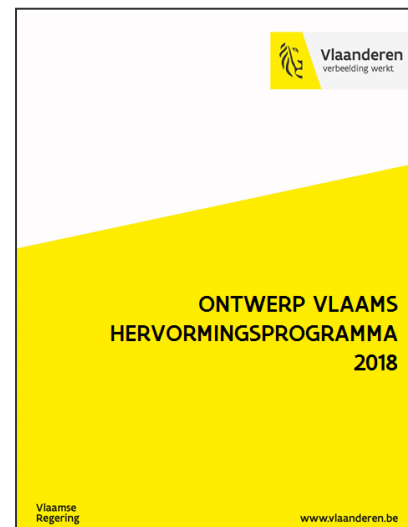
overheid

Verbeterpotentieel

- ✓ Wegwerken door COM van onevenwicht tussen aangeleverde informatie Vlaanderen (FFM, bilaterale ontmoetingen,...) en opname Vlaamse info in Landverslag
- ✓ Noodzaak aan systematische uitsplitsing inzake regionale data (bvb. EU 2020-doelstellingen)
- ✓ Regionale maatregelen en data in alle hoofdstukken Landverslag noodzakelijk.

0. Inleiding: Vlaams Hervormingsprogramma 2018

- Het achtste VHP sinds start Europees Semester (in 2010)
- VHP bestaat uit 5 delen; de delen 2 en 3 staan centraal
- VHP beschrijft Vlaamse beleidsantwoorden op :
  - ✓ Grote economische uitdagingen (landenspecifieke aanbevelingen 2017 én investeringsuitdagingen) (deel 2)
  - ✓ Geeft ook voortgang inzake EU2020-doelstellingen (deel 3)

Deel 1 : Macro-economische ontwikkelingen

- Aantrekkend BBP in 2017 en 2018 (1,8%)
- Nog steeds **sterke arbeidsproductiviteit** (in 2017: 31% hoger dan in EU-28)
- Goede totale **investeringen** (in 2017 : 24,5% van het BBP)
- Innovatiegedreven economie: O&O intensiteit van 2,67% (2015)
- **Werkzaamheidsgraad (20-64 jaar):** 72% (2016) en **stijgende trend** voor 2017 (derde kwartaal 2017: 72,8%)
- Aantrekkende Vlaamse uitvoer in 2016

Deel 2: Maatregelen in het kader van de grote economische uitdagingen

- Vlaamse beleidsantwoorden op de :
  - landenspecifieke aanbevelingen van 2017 en
  - de 'investeringsuitdagingen'

LSA1: Overheidsfinanciën & fiscaliteit

“Een aanzienlijke begrotingsinspanning leveren in 2018 overeenkomstig de vereisten van het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact, waarbij rekening wordt gehouden met de noodzaak van het versterken van het huidige herstel en van het waarborgen van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën van België. Meevallers, zoals opbrengsten uit de verkoop van activa, gebruiken om de schuldquote van de overheid sneller terug te dringen. Overeenstemming bereiken over een afdwingbare verdeling van de begrotingsdoelstellingen over alle overheidsniveaus en voor onafhankelijk begrotingstoezicht zorgen. Versturende belastinguitgaven afschaffen. De samenstelling van de overheidsuitgaven verbeteren om ruimte te creëren voor investeringen in infrastructuur, met inbegrip van vervoersinfrastructuur.”

▪ Belangrijkste maatregelen (VHP 2018):

- (1) **Begrotingsaspecten** : gezonde overheidsfinanciën en groeivriendelijke begrotingsconsolidatie
- ✓ Streven naar **begroting in structureel evenwicht** in 2018
  - ✓ **Publieke investeringen in economische/sociale infrastructuur**
  - ✓ **Andere bijkomende middelen** (PPS scholenbouw, leningen in kader van sociale woningbouw, uitbouw geïntegreerde mobiliteitsknooppunten, industriële ondernemingen)

(2) **Schuldaspecten**: belang van schuldnorm

(3) **Fiscale aspecten**: verdere vereenvoudigingen in de Vlaamse fiscale wetgeving

LSA2: Arbeidsmarkt en onderwijs & vorming

Ervoor zorgen dat de meest achtergestelde groepen, met inbegrip van mensen met een migratieachtergrond, gelijke kansen hebben op toegang tot kwaliteitsonderwijs, beroepsopleidingen en de arbeidsmarkt.

▪ Belangrijkste maatregelen (VHP 2018):

(1) Activeringsmaatregelen op kruissnelheid:

- ✓ Doelgroepenbeleid,
- ✓ Transitiepremie,

(2) Transitie van werkloosheid naar werk voor kwetsbare groepen

- ✓ Tijdelijke werkervaring,
- ✓ Wijk-werken,
- ✓ Werk-zorg

(3) NEET-jongeren:

- ✓ Gespecialiseerde NEET-consulenten

(4) Personen met migratie-achtergrond

- ✓ VDAB-project Integratie door Werk
- ✓ Actieplan ter bestrijding van Arbeidsgerelateerde Discriminatie

**Vlaamse
overheid**

(5) Inzetten op combinatie arbeid en gezin :

- ✓ Investerings in kinderopvang en dienstencheques

LSA2: Arbeidsmarkt en onderwijs & vorming

▪ Belangrijkste maatregelen (VHP 218) (vervolg)

(6) Werknemersmobiliteit :

- ✓ Nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Le Forem

(7) Duaal leren:

- ✓ Verdere uitrol vanaf 1/09/2018 en veralgemeend vanaf 1/09/2019

(8) Hervorming opleidingsincentives : Guldensporenakkoord

(9) Inzetten op kwaliteitsvol onderwijs met aandacht voor gelijke kansen :

- ✓ Leerlingenbegeleiding
- ✓ Volwassenenonderwijs
- ✓ Actieplan Kleuterparticipatie
- ✓ Actieplan ter preventie van radicalisering en polarisering

LSA3: Investerings in op kennis gebaseerd kapitaal, verhoging concurrentie

Investerings in op kennis gebaseerd kapitaal bevorderen, met name door maatregelen te nemen om de toepassing van digitale technologieën en de verspreiding van innovatie te verhogen. De concurrentie verhogen op de markten voor professionele diensten en in de detailhandel, en de marktmechanismen in de netwerkindustrieën verbeteren.

▪ Belangrijkste maatregelen (VHP 2018):

(1) Investerings in op kennis gebaseerd kapitaal bevorderen:

- ✓ OESO-project “Strategie voor Vaardigheden voor Vlaanderen”
- ✓ 4 besluiten voor O&O-steun aan bedrijven
- ✓ Nieuw clusterprogramma
- ✓ Belang van digitalisering

(2) De concurrentie verhogen (zakelijke dienstverlening en detailhandel):

- ✓ Gereguleerde beroepen: voor 16 ervan opheffing beroepskwalificatievereisten; voor 11 nog in onderzoek
- ✓ Nieuw vergunningensysteem voor de kleinhandel

Inspelen op investeringsuitdagingen

- De Vlaamse Regering is en blijft een *investeringsregering*
- Belangrijkste maatregelen (VHP 2018):

(1) Verder bevorderen van de bedrijfsomgeving

- ✓ Industrie 4.0.
- ✓ Toegang tot financiering
- ✓ Internationaal ondernemen – Vlaanderen versnelt
- ✓ Verminderen administratieve belemmeringen

(2) Investerings in energie-infrastructuur en slimme netten

- ✓ Conceptnota: Vlaamse energievisie 2030-2050
- ✓ 2019: grootschalige introductie digitale meters

(3) Circulaire economie en efficiënt gebruik van hulpbronnen

(4) Investerings in transportinfrastructuur:

- ✓ Investerings in (multimodale) vervoersinfrastructuur
- ✓ Historisch hoog bedrag van 5,8 miljard euro

(5) Investerings in schoolinfrastructuur

- ✓ DBFM-programma scholen voor morgen

(6) Investerings in welzijnsinfrastructuur

**Vlaamse
overheid**

Deel 3: Vooruitgang EU2020-doelstellingen

- Stand van zaken m.b.t. de EU 2020-doelstellingen (m.i.v. Europese vergelijkingen)
- Maatregelen die bijdragen aan de realisatie van de EU2020-doelstellingen.

1. Werkzaamheid

Kernindicator	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streefdoel 2020	Afstand (+ plaats EU-28)
Werkzaamheidsgraad (20-64 jaar) (%)	72,3	71,5	72,1	71,8	71,5	71,9	71,9	71,9	72,0	76,0	4,0 ppt 12 op 28 (in 2016)

Subindicatoren Werkzaamheidsgraad Kansengroepen	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streefdoel 2020	Afstand (+ plaats EU-28)
15-24 jaar (%)⁶	31,7	28,6	28,8	29,4	28,1	27,7	27,0	27,9	27,0	/	18 op 28 (in 2016)
50-64 jaar (%)	49,1	50,9	53,1	53,6	54,6	56,5	57,5	58,1	59,1	60	0,9 ppt 19 op 28 (in 2016)
55-64 jaar (%)	34,3	35,8	38,2	38,9	40,5	42,9	44,3	45,6	46,7	50	3,3 ppt 21 op 28 (in 2016)
Vrouw (20-64) (%)	66,1	65,7	66,7	66,4	66,2	66,9	67,6	68,2	67,7	75	7,3 ppt 12 op 28 (in 2016)
Man (20-64) (%)	78,3	77,2	77,4	77,0	76,7	76,8	76,2	75,6	76,3	/	14 op 28 (in 2016)
Niet-EU-nationaliteit (20-64) (%)	47,2	47,0	44,4	46,3	42,7	46,4	44,6	48,7	46,0	58	12 ppt 21 op 26 (in 2015)
Geboren buiten EU (20-64) (%)	56,3	53,4	53,4	53,0	51,8	54,9	53,3	53,7	53,0	64	11 ppt 26 op 28 (in 2016)
Met arbeidshandicap (20-64) (%)	-	37,5	33,5	38,6	38,7	40,4	42,7	43,1	41,0	43	2 ppt (geen vergelijkende cijfers beschikbaar)

1. Werkzaamheid

- Na stagnatie voorbij jaren van algemene **werkzaamheidsgraad (20-64 jaar)** rond 72%:
→ momenteel **opwaartse trend** (derde kwartaal 2017: 72,8%)
- Tewerkstelling **ouderen** nog steeds stijgende; Pact 2020- doelstellingen komen dichterbij
- Aandachtspunt blijft tewerkstelling personen met een **migratie-achtergrond**
- Maatregelen : antwoorden op LSA 2

2. Onderwijs

Kernindicatoren	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streefdoel 2020	Afstand (+ plaats EU-28)
vroegtijdige schoolverlaters (%)	8,6	8,6	9,6	9,6	8,7	7,5	7	7,2	6,8	5,2	1,6 ppt 9 op 28 (in 2016)
30-34 jarigen met diploma HO (%)	43,6	43,1	45	42,3	45,3	44,1	44,8	43,2	47,3	47,8	0,5 ppt 9 op 28 (in 2016)

- Voor beide doelstellingen wordt de Europese doelstelling (respectievelijk 10% en 40%) gehaald, de Vlaamse streefdoelen blijven binnen bereik
- Belangrijkste maatregelen (VHP 2018):

(1) Vroegtijdig schoolverlaten

- ✓ Verder Uitrol actieplan 'Samen tegen Schooluitval'
- ✓ Modernisering secundair onderwijs
- ✓ Versterking van het kleuteronderwijs
- ✓ Strategisch plan Geletterdheid 2017-2024

(2) Tertiair onderwijs

- ✓ Hoger beroepsonderwijs
- ✓ Oriënteringsproef Columbus
- ✓ Verhoging werkingsmiddelen hogescholen en universiteiten

3. Onderzoek en Ontwikkeling

Kernindicator	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Streefdoel 2020	Afstand (+ plaats EU-28)
Bruto binnenlandse uitgaven O&O (%)	2,06	2,20	2,31	2,48	2,54	2,58	2,67	3	0,33 ppt <i>6 op 28 (in 2015)</i>
(in miljoen euro)	4.149	4.641	5.088	5.676	5.827	6.074	6.472		

- Hoogste score ooit inzake O&O : **2,67%**
- Belangrijkste maatregelen (VHP 2018):

(1) Bijkomende budgetten

(2) Aanpassing regelgeving

- ✓ Decreet organisatie en financiering wetenschaps- en innovatiebeleid,
- ✓ Besluiten steun voor O&O&I aan bedrijven
- ✓ Besluit incubatoren

(3) Vernieuwing of verlening van steunovereenkomsten met onderzoeksorganisaties

Vlaamse
overheid

4. Klimaat en energie (20-20-20 doelstellingen)

Kern-indicatoren	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streefdoel 2020	Afstand (← plaats EU-28)
Broeikasgas-emissies niet-ETS broeikasgas-emissies scope 13-20^a (kton)	46.286	46.943					45.871	43.538	44.776	46.113	-15,7% broeikasgasemissies t.o.v. 2005	Voldeed van 2013 tot 2015 aan de jaarlijkse reductiedoelstelling (vastgelegd in de lastenverdeling). In 2016 wordt de jaarlijkse reductiedoelstelling overschreden met 1,3 Mton CO ₂ -eq
Energie-efficiëntie Besparing finaal energiegebruik niet-ETS (GWh, % t.o.v. 2001-2005)				10.818 GWh (5,7%)		16.499 GWh (8,8%)			22.199 GWh (11,8%)	23.443 GWh (12,4%)	9% energiebesparing in 2016 t.o.v. gemiddelde 2001-2005)	Op basis van de verwachte cijfers voor 2016 (23.443 GWh) is het doel ruimschoots bereikt
Primair energiegebruik, excl. niet-energetisch (Mtoe)	33,6	32,9	32,0	33,7	31,7	31,1	32,1	29,4	29,4			Dalend verloop 2008-2015, terug toename in 2016 t.o.v. 2015
Hernieuwbare energie (HE) -hoeveelheid HE (Mtoe)	0,48	0,70	0,90	1,11	1,05	1,30	1,39	1,31	1,40	1,58	90,267 PJ (of 2,156 Mtoe)	25,8 PJ
-aandeel HE in bruto finaal energiegebruik (%)	1,9	2,9	3,9	4,5	4,6	5,6	5,7	5,7	6,0	6,4	10,33%	3,93%

Vlaamse
overheid

4. Klimaat en energie

- Uitdagingen voor Vlaanderen blijven groot:
  - ✓ 2005-2016: stabilisatie Vlaamse niet-ETS broeikasgasemissies
  - ✓ Positieve resultaten energie-efficiëntie
  - ✓ Vooruitgang inzake hernieuwbare energie
- Belangrijkste maatregelen (VHP 2018):

(1) Maatregelen **reductie broeikasgasemissies** (niet-ETS):

- ✓ Tweede voortgangsverslag Klimaatbeleidsplan 2013-2020
- ✓ Vlaamse Energievisie 2030-2050
- ✓ Klimaatvisie 2050 in voorbereiding
- ✓ Klimaatfonds

(2) Maatregelen **verbetering energie-efficiëntie**:

- ✓ Verbetering kwaliteit energieprestatiecertificaten woongebouwen
- ✓ Nieuwe financiële steuninstrumenten energierenovaties
- ✓ Hervorming Vlaamse energielening
- ✓ Continuering looptijd bestaande energiebeleidsovereenkomsten

(3) Maatregelen **toename hernieuwbare energie**:

- ✓ Acties conceptnota Windkracht 2020 in uitvoering
- ✓ Maatregelen in conceptnota Zonneplan 2020
- ✓ Projecten voor groene warmte
- ✓ Clean Power for transport

5. Armoede en sociale uitsluiting

Kernindicator		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streefdoel 2020	Afstand (+ plaats EU-28)
Samengestelde indicator (personen in armoede of sociale uitsluiting)	%	15,2	14,6	14,8	15	16	15,4	15,3	15	14,5	10,5%	4,0 ppt 2 op 28 (in 2016)
	Aantal x 1.000	930	900	910	940	1.000	970	970	960	940	650 tegen 2020 (-daling met 30% of - 280.000 personen t.o.v. 2008)	290
kinderen met gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de armoede-risicodrempel na sociale transfers %	%	9,9	9,8	11	10,4	11,3	12,1	13,6	11,7	11,7	5%	6,7 ppt 3 op 28 (in 2016)
	Aantal x 1.000	120	120	140	130	140	150	170	150	150	60 tegen 2020 (- daling met 50% of 60.000 kinderen t.o.v. 2008)	90

- Uitdaging blijft groot, Vlaanderen wel één van de koplopers in EU-verband
- Maatregelen (VHP 2018):

(1) Evaluatie Vlaams Actieplan Armoedebestrijding

(2) Inzetten op rechten

Maatregelen inzake Maatschappelijke dienstverlening / Gezin / Onderwijs / Werk / Wonen / Voeding / Vrijetijdsparticipatie / ondersteuning lokale besturen / dichten digitale kloof...

Vlaamse
overheid

Sociaal scorebord

- Europese pijler van sociale rechten
- Ook link met het Europees Semester (bvb. gezamenlijk werkgelegenheidsverslag)
- Belang van sociaal scorebord (14 indicatoren op 3 dimensies)
- Vlaams sociaal scorebord in VHP 2018 (niet verplicht; voornamelijk als oriënterende oefening bedoeld):
  - Vlaanderen doet het (zeer) goed wat de betrokken indicatoren betreft

Deel 4: bijdrage structuurfondsen

Goede uitvoering van EFRO en ESF-projecten en sterke deelname aan Interregprojecten

Deel 5: betrokkenheid stakeholders

- Versterken draagvlak in Vlaanderen:
  - ✓ Structureel ingebed in werking Vlaamse overheid (Voorzitterscollege,...)
  - ✓ Betrokkenheid bij VHP 2018: VLEVA / VESOC (14 maart) / Vlaams Parlement (20 maart)
- Vlaamse betrokkenheid bij nationaal hervormingsprogramma (NHP)
  - ✓ Vlaamse maatregelen in basishoofdstukken NHP + VHP als bijlage bij NHP
- Zichtbaarheid VHP richting EU
  - ✓ VHP ook rechtstreeks bezorgd aan voorzitters COM, Europese Raad, Europees Parlement, Comité van de Regio's (COR), Europees Economisch en Sociaal Comité
  - ✓ Betrokkenheid Vlaanderen bij Comité van de Regio's

Conclusie en vervolgstappen

- **Goede voortgang** Vlaanderen inzake LSA's/investeringsuitdagingen en Europa 2020, maar uitdagingen uitdagingen **blijvend opvolgen**
- **Vervolgstappen:**
  - ✓ **30 maart** : Goedkeuring VHP 2018 door Vlaamse Regering
  - ✓ **begin april**: integratie VHP in NHP
  - ✓ **Tweede helft april** : indiening bij COM: tweede helft april
  - ✓ **April**: vertaling VHP en richting Europese instellingen
  - ✓ **23 mei**: Voorstellen van landenspecifieke aanbevelingen 2018:
  - ✓ **juli** : definitieve goedkeuring landenspecifieke aanbevelingen door ECOFIN
  - ✓ **oktober** : link met de beleidsbrieven 2018-2019